

УТВЕРЖДАЮ
 Проректор БУ ЧР ДПО
 «Чувашский республиканский
 институт образования»
 Минобразования Чувашии
 ..... С.В. Петрова
 «.....» ..... 2020 г.

**Чăваш чĕлхипе тытмалли
 республикăн пĕрлехи экзаменĕн кодификаторĕ**

Республикăн пĕрлехи экзаменĕн кодификаторĕ тĕрĕслевпе хаклав материалĕсен тытмалле
 материалне уса паракан документ шутланать.

Чăваш шкулĕн 11-мĕш класне пĕтернĕ май чăваш чĕлхипе тытмалли экзамен
 ирттермелли йĕркене, экзамен материалне хатĕрлесеппе ышăнăн йĕркене
 Чăваш Республикин вĕренÿ тата сарăксен политики министерствин
 кăтартса парать. Экзамен материалĕн министерство йышăнăн документсен-
 чи нормăпа килĕше тăрат.

**Государственная итоговая аттестация по образовательным
 программам среднего общего образования в форме
 единого республиканского экзамена**

Кодификатор
 элементов содержания и требований к уровню
 подготовки выпускников образовательных организаций
 для проведения в 2021 году
 единого республиканского экзамена
 по чувашскому языку

I пай. Экзаменра тĕрĕслекен пĕлÿ материалĕн элементĕсен йĕрки
 Ку пайра республикăн пĕрлехи экзаменĕнче тĕрĕслекен пĕлÿ материалĕн
 элементĕсене ырса панă.

Код	Тĕрĕслевпе хаклав материалĕсен элементсем	ĕçсене тĕрĕслемелли элементсем
1.	Фонетика	
1.1	Сасăсемпе сас паллисем	
1.2	Сăмахăн фонетика тишкерĕвĕ	
2.	Лексика тата фразеологи	
2.1	Сăмахăн лексика пĕлтерĕшĕ	
2.2	Синонимсем. Антонимсем. Омонимсем	
2.3	Сăмах саврашăнăшĕсем	
2.4	Пулса кайни тата уса курни тарăх ушăкланă сăмахсем	
2.5	Лексика тишкерĕвĕ	
3.	Морфемика тата сăмах пулăвĕ	
3.1	Сăмахăн пĕлтерĕшлĕ пайĕсем (морфемăсем)	
3.2	Сăмахăн морфема тишкерĕвĕ	
3.3	Сăмах пулăвĕн мелĕсем	
3.4	Сăмаха пулăвĕ енчен тишкерни	
4.	Грамматика. Морфологи	
4.1	Хай пĕлтерĕшлĕ пулăв пайĕсем	
4.2	Пулăшу пĕлтерĕшлĕ пулăв пайĕсем	
4.3	Сăмахсен морфологи тишкерĕвĕ	
5.	Грамматика. Синтаксис	
5.1	Сăмах майлашăвĕ	
5.2	Предложени. Предложенин грамматика никĕсĕ. Подлежащие сказуемăй – предложенин теп членĕсем	
5.3	Предложенин кĕсĕн членĕсем	
5.4	Икĕ теп членлĕ тата теп членсăр предложенисем	
5.5	Анлă тата ансăр предложенисем	
5.6	Тулли тата тулли мар предложенисем	
5.7	Каткăсланă хутсăр предложенисем	

Подготовлен кафедрой этнокультурного образования
 БУ ЧР ДПО «Чувашский республиканский институт образования»
 Минобразования Чувашии

5.8	Хутлă предложенисем
5.9	Хутлă предложенин тѳсѳсем
5.10	Кăткăсланнă хутлă предложенисем
5.11	Тўрѳ тата тўрѳ мар пуллевлѳ предложенисем
5.12	Хутсăр предложенисен синтаксис тишкерѳвѳ
5.13	Хутлă предложенисен синтаксис тишкерѳвѳ
5.14	Синтаксис тишкерѳвѳ (пѳтѳмлетни)
6.	Орфографи
6.1	Орфограмма
6.2	Сасăсен ѳемѳлѳхѳпѳ хытăлăхне ѳырура палăртаси
6.3	Сасăсен кѳскелѳхѳпѳ вăрăмлăхне ѳырура палăртаси
6.4	Мăшăр, хутлă, икѳ хут калакан сăмахсене ѳыраси
6.5	Тѳрлѳ пуллев пайѳсене ѳыраси
6.6	Сăмахсене уйрăм, пѳрлѳ тата дефиспа ѳыраси
6.6.	Пайăр ятсене ѳыраси
6.7	Орфографи тишкерѳвѳ
7.	Пунктуаци
7.1	Подлежачисипѳ сказуемăй хушшинѳ чарăну паллисем лартаси
7.2	Пѳр йышши членлă предложенисенчѳ чарăну паллисем лартаси
7.3	Уйрăмлатнă членлă предложенисенчѳ чарăну паллисем лартаси
7.4	Кўртѳм сăмахлă предложенисенчѳ чарăну паллисем лартаси
7.5	гыхăну паллисѳр хутлă предложенисенчѳ чарăну паллисем лартаси
7.6	Хутлă предложенисенчѳ чарăну паллисем лартаси
7.7	Пунктуаци тишкерѳвѳ
8.	Пуллев
8.1	Текст. Текст тыгăмѳ
8.2	Текстри предложенисен ѳыхăнăвѳн мелѳсем
8.3	Пуллевѳн стиль уйрăмлăхѳсем
8.4	гѳлхѳ мелѳсене хутшăну темипѳ, тѳллѳвѳлѳ, адресачѳлѳ килѳшўллѳ суйласа илни
8.5.	Текст тишкерѳвѳ
8.6	Тѳрлѳ стильлѳ текстсем ѳыраси
9.	гѳлхѳ нормисѳи
9.1	Орфоэпи нормисем
9.2	Лексика нормисем
9.3	Грамматика (морфологи) нормисем
9.4	Грамматика (синтаксис) нормисем
10.	Тăван (чăваш) ѳѳлхѳн илемѳ
10.1	Илемлѳх мелѳсене тишкерѳсѳи
11.	Тѳрлѳ жаярта тата стильлѳ ѳырнă текстсене информаци енчен тишкерни

II пай. «Тѳп вѳренѳвѳн вѳренў программисене алла илли вѳренексенсен пѳлў пахалăхне тѳрѳслекен хăнăхусем».

Ку пайра республикан пѳрлехи экзаменѳнчѳ тѳрѳслекен хăнăхусене ѳыраса панă.

Код	Пѳрлехи патнăлăх экзаменѳнчѳ тѳрѳслемелли хăнăхусем	Вăтам пѳлў стан-дарчѳн шайѳ
1.	Тѳрлѳ тишкерў	
1.1.	гѳлхѳ единисен, пулăмѳемлѳ факчѳсен тѳрлѳ тишкерѳвнѳ тунѳи	Тѳп Профиль
1.2.	Пуллев тѳлѳшѳнчѳн харпăр хайне хаклани, ѳыруллă текстсене ѳѳлхѳ тѳлѳшѳнчѳн мѳн-лѳрех йѳркеленине тата лартнă задачăсене пурнăса кѳртнинѳ кура хаклани	Тѳп Профиль
1.3.	Норма варианчѳсене, ятарласа тата ятарла-масăр пăснă ѳѳлхѳ нормисене уйăрни	Профиль
1.4	Тѳрлѳ (вѳренўлѳ наука, ѳѳ, публицистика, каласу, илемлѳ) стильлѳ ѳырнă текстсене ѳѳлхѳ енчен тишкерни	Тѳп Профиль
1.5	гăваш тата ытти халăхăн ѳѳлхѳпѳ истори, ѳѳлхѳпѳ культура факчѳсен ѳыхăнăвнѳ ѳн-лантарни	Профиль
2.	Вулав	
2.1	Вулавăн тѳрлѳ тѳснѳ алла илли	Тѳп Профиль
2.2	Тѳрлѳ ѳăлкусран (вѳренўлѳ наука текѳсѳенчѳн, справочниксенчѳн, массăллă информаци хатѳсѳенчѳн) кирлѳ информацине шыраса тупма пѳлни	Тѳп Профиль
2.3	гыруллă текст информаци енчен тѳрлѳ мелпа тишкерни	Тѳп Профиль
3.	гыру	
3.1	Пѳр-пѳр стилѳ, жанра тивѳстерекен текст тунѳи, харпăр хай текстнѳ редакцилени	Тѳп Профиль
3.2	Пуллевлѳ хутшăнура ѳăваш литература ѳѳлхѳн орфографипѳ пунктуаци, грамматикапа пуллев нормисене пăхăнни, харпăр хай калаѳăвѳнчѳ ѳăваш ѳѳлхѳн синонимѳи ресурсѳемлѳ усă курни	Тѳп Профиль
3.3	гырура ѳăваш литература ѳѳлхѳн орфографипѳ пунктуаци, грамматикапа пуллев нормисене пăхăнни	Тѳп Профиль
3.4	Хутшăнăвăн тѳрлѳ сферипѳ лару-тарăвѳнчѳ, ѳăв хушăрах тавлашуллă ыйтусене сўтсе	Тѳп Профиль

	явнă чух та, пуллев культурин нормисене тытса пыни	
4.	Тăван чĕлхе уйрăмлăхĕсене пĕлни <i>Наци, нациалăх, тĕнче чĕлхи, нарисем хушинчи хутийăну чĕлхи</i> аңлавсен пĕлтерĕшĕсене пĕлни	Профиль
5.	Чăваштата вырăс чĕлхисем хушинчи фонетика, лексика, грамма тика пĕрпек-лĕхĕсемпе уйрăмлăхĕсене пĕлни, чăваш тата ытти халехсен пуллев этикетне пĕлни	Тĕп Профиль
6.	Чăван чĕлхин наци хай евĕрлĕхне аңланни	Тĕп Профиль
7.	Ытти культура ăыннисемпе хутшăнма пултарни	Тĕп Профиль
8.	Вырăсларан чăвашла тĕрлĕ текста куçарни	Тĕп Профиль